

Monumentnummer*: 528611

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 24 juni 2011
Kadaster deel/nr: 82677/31

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
528610	Grebbelinie, Batterij op Schalmdijk

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Renswoude	Renswoude	Utrecht

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Renswoude	Op kruising van Schalmdijk en Slaperdijk

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Renswoude	G			179
Renswoude	G			187

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding:

De Batterij op de Schalmdijk is in 1786 aangelegd in het kader van de verbetering van de Grebbelinie en was bestemd voor de afsluiting en verbetering van de Slaperdijk en de bescherming van de Juffersluis.

Omschrijving:

In 1786 aangelegd VERDEDIGINGSWERK. De batterij is gelegen op het punt van samenkomst van de Schalmdijk en de Slaperdijk ten noorden van de spoorlijn Utrecht-Arnhem. De batterij bestaat uit een rechthoekig gesloten aarden werk, een redoute omgeven door een natte gracht. De batterij had eerst de vorm van een lunet, maar later is die gewijzigd in een redoute.

Aan de zuidzijde is de batterij toegankelijk via een aarden dam. De maximale oppervlakte van de batterij is 130 bij 70 meter. Op de voorzijde van de batterij ligt nog een kazemat van het type S3. Ook ligt op de batterij nog een betonnen onderstuk van een koepelkazemat die door de Duitsers in 1941 is opgeblazen. Ook ligt op de batterij nog

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een grenspaal met de inscriptie O1.

Waardering:

De aanleg is van algemeen belang vanwege:

Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Grebbelinie, zoals deze in een periode van 200 jaar in zes fasen is aangelegd. Van groot belang door de herinneringswaarde vanwege de rol tijdens de gevechtshandelingen in 1939-1940.

Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op:

a. het systeem van inundatie en accesverdediging (18de, 19de en 20ste eeuw), b. het systeem van 'levende' veldversterking in de diepte (20ste eeuw)

Het betreft hier een complex dat in eerste aanleg een voorbeeld is van verdedigingswerken uit de periode:

fase 2: 1785 -'86, versterking

Ensemble waarde vanwege zijn ligging binnen het systeem van de Grebbelinie in het algemeen, in het bijzonder als nog gaaf bewaarde batterij bij de liniedijk tussen het Werk aan de Roode Haan en de kern van de gemeente Leusden. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang van de onderdelen van het complex. Tenslotte is hier sprake van een gave/redelijk gave relatie met het schootsveld en inundatieveld

De batterij is zeldzaam omdat het een nog vrijwel compleet bestaand voorbeeld is van een 18e eeuwse verdedigingswerk in de Grebbelinie en het is als zodanig representatief (karakteristiek) voor dit type verdedigingswerken.

Het werk is goed bewaard omdat nog vrijwel alle ertoe behorende onderdelen in meer of minder herkenbare vorm en functie aanwezig zijn.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Open verdedigingswerk

Functie

Stelling